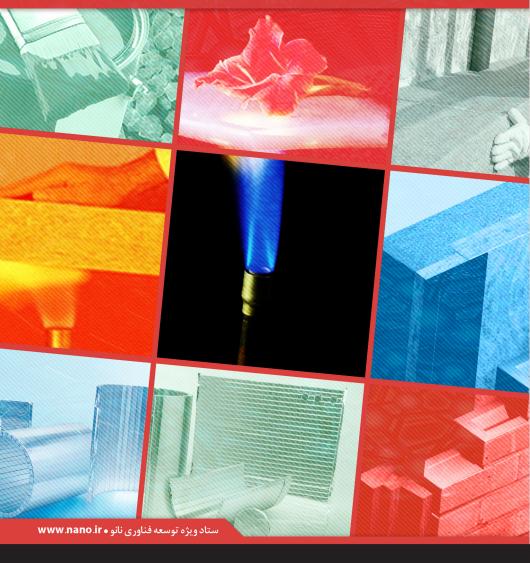
كاربرد فناورى نانودرعايقهاى حرارتى

سال انتشار: ۱۳۹۴

ويرايشنخست

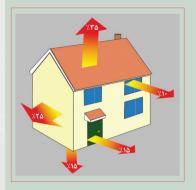
قرن بیست و یکم قرن فناوری نانو به شسمار می رود. در مقیاس نانو خواص فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی ماده باخواص توده ماده متفاوت است. فناوری نانو تاکنون کاربردهای زیادی در حوزه ساختوساز و بخصوص عایق های ساختمانی نقش قابل توجهی در صرفه جویی انرژی و همچنین افزایش آسایش و آرامش افراد ساکن در یک و احد مسکونی ایفا می کنند. عایق های ساختمانی سالها است که به عنوان یکی از ضروری ترین اجزای ساختمانها مورد توجه قرار گرفته اند. همچنین براساس مقررات ملی ساختمان، تمامی ساختمانهایی که ساخته می شوند باید به اندازه کافی عایق کاری شوند. عایق ها بسته به نوع و کاربردی که دارند، به انواع عایق های صوتی، حرارتی، رطوبتی و غیره تقسیم بندی می شوند که در طول زمان تکامل یافته و روز به روز انواع جدید تری از آنها روانه بازار می شود.

فاکتور مهم در انتخاب عایق ها، میزان مقاومت حرارتی آنها است. هر قدر این مقاومت بالاتر باشد، عایق حرارت را کمتر از خود عبور میدهد و صرفه جویی که به همراه دارد افز ایش می یابد. پس به جای ضخامت عایق ها، باید مقاومت حرارتی آنها با هم مقایسه شوند.

سقفها، دیوارهای خارجی، کف واحد مسکونی و همچنین لولههای آبگرم، مرسوم ترین و اصلی ترین

مکانهایی هستند که باید عایق کاری روی آنها پیادهسازی شود. عایق کاری سقفها مصرف انرژی برای گرمایش و سرمایش ساختمان را تا ۳۵٪ و عایق کاری دیوارهای خارجی مصرف انرژی برای گرمایش و سرمایش ساختمان را حدود ۲۵٪ کاهش می دهد. همچنین عایق کاری در و پنجره مصرف انرژی را تا ۱۵٪ و عایق کاری کف، مصرف انرژی را تا ۱۵٪ و عایق کاری کف، مصرف انرژی را در زمستان حدود ۱۵٪ کاهش می دهد.

نانوعایق ها دسته ای جدید از عایق ها هستند که در نتیجه پیشرفت فناوری و با گذشت زمان به بازار مصرف عرضه شده اند. نانوعایق ها قابلیت بیشتری در کاهش اتلاف انرژی داشته و همچنین خطرات زیستی کمتری دارند.

مبنای نانوعایقها و انواع آنها

مبنای مواد عایق، بر دارا بودن تعداد زیادی از حفرات است که تا حد امکان بتوانند هوا را در میان خود نگه دارند. مواد عایق، از خاصیت رسانش پایین هوا استفاده کرده و جلوی جریان آزاد هوا را می گیرند. بنابراین چگالی این مواد از اهمیت بالایی برخوردار است. هر چه چگالی کمتر باشد، هوای بیشتری درون ماده محدود شده و در نتیجه خاصیت عایق بندی آن افزایش می یابد. توانایی عایق بندی یک ماده مشخص همانند پشم شیشه را می توان با ضخیم کردن لایه عایق افزایش داد.

نانومواد به دلیل داشتن تخلخلهای ریزتر و بیشتر، قابلیت بیشتری برای به دام انداختن هوا داخل ماده دارند و می توان با ضخامتهای کمتری به خاصیت مطلوب رسید.

انواع نانوعايقها عبارتنداز:

💻 آئروژل (Aerogel)

آئروژل یک جامد با چگالی بسـیار پایین اســت و توسط فرایند ســل-ژل (sol-gel) ساخته میشود. در واقع این

ماده از یک ژل به دست می آید که در آن قسمت مایع ژل با گاز جایگزین شده است. به این ماده دود منجمد، هوای جامد و یا دود آبی نیز می گویند. آنروژل سبک ترین جامد شناخته شده در دنیا به حساب می آید که چگالی سبک ترین نمونه ساخته شده از آن، تنها سه برابر هوا است. آئروژل در عین سبکی دارای استحکام بالایی نیز می باشد به گونه ای که قطعه ای از آن توان تحمل باری که حدود هزار برابر بیشتر از وزن خودش است را دارد. در واقع این مواد در برابر نیروهای زیاد ترد و شکننده هستند ولی از حداقل ملزومات مکانیکی (مقاومت و سختی) برای کاربردهای ساختمانی بر خوردارند.

به دلیل ساختار متخلخل، آئروژل نیمه شفاف است. به طوری که می توان از یک طرف آن، طرف دیگر را دید. صفحههای متخلخل آئروژل معمولا بیشتر از ۷۵ درصد شفافیت دارند.

قطعهای از آئروژل. حالت شـــفاف
آئروژل در این تصویر مشخص میباشد.

💫 یک قطعه آجر ۲/۵ کیلوگرمی روی تکهای ۲ گرمی از آئروژل گذاشته شدهاست.

برخلاف اسم آنروژل، این ماده کاملا جامد است و حالت ژل گونه ندارد. به دلیل ساختار فوق متخلخل و گاز محبوس شده درون آن، آئروژل مادهای ایده آل برای عایق کاری محسوب می شود و عمده کاربری آئروژلهای تجاری نیز، در عایق کاری حرارتی است. ضریب انتقال حرارت بسیار کم، سبکی فوق العاده، حالت شفاف و نسبت خواص مکانیکی به چگالی عالی، آئروژل را برای بسیاری از کاربردهای عایق کاری، عایقی بی نظیر معرفی می کند. در تصویر مقابل، بروی شعله حرارت می بیند. ضریب انتقال حرارت آئروژل بروی شعله حرارت می بیند. ضریب انتقال حرارت آئروژل به اندازه ای پایین است که گل هیچ آسیبی نمی بیند.

به اندازهای پایین است که گل هیچ اسیبی نمی بیند. آنــروژل بلنکت' یا پتویی، کامپوزیتی از آنروژل ســیلیکا و الیاف تقویت کننده است. آئروژل پتویی بسته به نوع و مقدار الیاف تقویت کننده، ماتریس آئروژل سیلیکا و مواد افزودنی دیگر، خــواص مکانیکی و حرارتی مختلفــی دارد. پتوهای

گلی که بــر روی تکهای از آئروژل حرارت دیده معلق شده: آئروژل عایق حرارتی بسیار خوبی است، چنان که گل از حرارت شعله هیچ آسیبی ندیده است.

آئروژلی به خاطر انعطاف پذیر بودن، کارایی بسیار بالایی نسبت به آئروژل سیلیکای خالص داشته و در عایق کاری ساختمانها، لولههای انتقال مواد، مخازن دمای بالا و سایر تجهیزات دمای بالا یا دمای پایین بسیار پر کاربرد است.

کاربردهای آئروژل در ساختمان به شرح زیر است:

- می توان از یانل های شیشهای دوجداره که فضای میانی آنها انباشته از آئروژل است برای نماسازی و همچنین در فضاهای داخلی (مانند تیغهی احاطه کنندهی سالن کنفرانس در فضاهای اداری) استفاده کرد.
- عایق های پتویی آئروژل که به صورت کامپوزیتی از آئروژل سیلیکا و الیاف تقویت کننده هستند، از سال ۲۰۰۰ به صورت تجاری ساخته شده و در عایق کاری استفاده می شوند. این عایق ها در مقابل شو کهای حرارتی مقاوم بوده و دماهای بسیار بالا را تحمل می کنند

🥿 آئـــروژل پتویی (کامپوزیتی اســـت از آئروژل سیلیکاوالیاف تقویت کننده)

و غيرقابل اشتعال هستند.اين كامپوزيتها مي توانند در عايق كاري ديوارها، سقفها و لولهها استفاده شود.

🕿 پانلهای نیمه شفاف عایق حرارتی آئروژل در نماهای بیرونی و داخلی 🔝 اســـتفاده از آئروژل پتویی برای عايق كارى ديوارها

■ از آئروژل دانهای به عنوان عایق فلهای معمولا در عایق کاری نور گیرها و شیشههای سقفی استفاده می شود.

پوششهای عایق (رنگها و اسپریها)

ساختمانها

کیفیت عایق بودن مواد و مصالح را همچنین می توان با استفاده از نانوروکشها که بطور مستقیم بر سطح بیرونی

مواد كشيده مي شوند، ارتقا داد. مواد عايق مي توانند بصورت رنگ یا اسپری روی سطوح پوشش داده شوند. این پوششها از موادی ساخته شدهاند که در حد ملکولی هوا را به دام میاندازند و ضخامت خیلی کمی از آنها می تواند اثر زیادی روی عایق کردن داشته باشد. لازم به ذکر است که ماده اصلی به کار رفته در رنگها و پوششهای عایق حرارتی، مواد متخلخلی مثل نانو ذرات تیتانیا یا زیر کونیا هستند که توانایی به دام انداختن هوا را داشــته باشند. کاربرد رنگهای نانویی همانند رنگهای معمولی است و به همان شیوه ها روی سطوح اعمال می شوند.

= عایق های لایه نازک (شیشه های عایق)

موادی که بتوانند روی انتقال انرژی و گرما کنترل ایجاد کنند، می توانند بر روی شیشهها به عنوان عایق حرارتی پوشش داده شوند. شیشههایی که روی آنها چنین پوشش هایی ایجاد شده باشد می تواند کارایی بهتری از شیشههای چند جداره داشته باشد و جایگزین آنها شود. برای مثال اگر روی شیشهها پوشش هایی ایجاد شود که توانایی جذب اشعه ماور أبنفش و مادون قرمز را داشته باشد، این شیشهها می توانند تا حد زیادی مانع عبور اشعه ماور أبنفش و مادون قرمز شد و بال نور مرئی را عبور دهند. در واقع این شیشه ها با جذب اشعههای ماور أبنفش و مادون قرمز مانع از ورود و خروج انرژی حرارتی می شوند و می توانند به عنوان عایق حرارتی استفاده شوند ولی چون نور مرئی را عبور روشنایی ندارند.

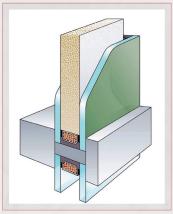

🕿 شیشهی عایق حرارتی

💻 پانل های عایق خلأ (Vacuum Insulation Panels)

پانل های عایق خلاً ابا امکان ایجاد لایههای عایقی ناز کتر از عایقهای معمولی، برای کاربردهای ساختمانی بسیار

🕿 شکل شماتیک پانلهای عایق خلأ

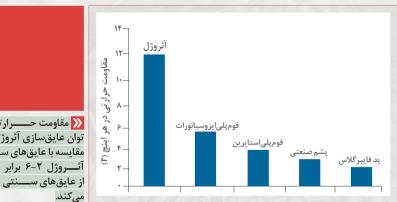
آلومینیوم است) یا ورقی از فولاد ضدرنگ، مصالح میانی که در خلاً هواگیری می شوند را در بر می گیرند.

🔀 يانلھــاي عايــق خلأ

مزایای استفاده از نانوعایقها

−به منظور بهبود کارایی عایق هایی که بطور سنتی استفاده می شوند مثل پشم سنگ، پشم شیشه و یونولیت باید ضخامت آنهاافزایش یابد که دربسیاری از کاربر دهاافزایش ضخامت امکان پذیر نیست. همچنین افزایش ضخامت باعث افزایش مادهی مصرفی و هزینهی تمام شده می شود. همچنین استفاده از عایق های سنتی در ساختمان ها محدودیت هایی از لحاظ ایمنی ایجاد می کند. برای مثال این مواد به هنگام آتش سوزی باعث ایجاد گازهای سمی می شوند. مواد عایق حرارتی مدرن (نانوعایق ها) بسیار مقاوم، سبک و با کیفیت هستند، به دلیل هدایت حرار تی پایین (۰/۰۰۴-۰/۰۲۰ W/(m.°K، به مقدار ۶-۲ برابر بازده بیشتری نسبت به عایق های سنتی دارند و همچنین فضای کمتری را اشغال می کنند. در شکل زیر مقاومت حرارتی یا توان عایق سازی آئروژل در مقایسه با عایق های سنتی مقایسه شده است. این عایق ها به دلیل مقاومت حرارتی فوقالعادهای که دارند می توانند به طرز چشم گیری از هزینه های گرمایش و سرمایش ساختمان بکاهند.

\chi مقاومت حـــرارتي يا توان عایقسازی آئروژل در مقایسه با عایقهای سنتی، آئــروژل ۲–۶ برابر بهتر از عایقهای ســنتی عمل

💳 شیشـههای کنترل کنندهی انرژی با کنترل همزمان انتقال انرژی از طریق رسـانش و تابش، شیشـه را تبدیل به عنصري فوقالعاده موثر جهت كاهش مصرف انرژي، افزايش روشنايي و ديد ساختمان و زيبايي نما مينمايد. این نوع شیشـهها علاوه بر اینکه مانع اتلاف انرژی میشـوند، از تغییر رنگ پرده، مبلمان و اجناس پشـت ویترین نیز جلو گیری می کنند. همچنین این شیشهها اشعههایی از نور خورشید را حذف می کنند که برای سلامتی چشم و پوست مضر بوده و دارای اثر سرطان زایی هستند. در کل این نوع شیشه ها می توانند کارایی بهتری از شیشه های چندجداره داشـــته باشــد و جایگزین آنها شوند. این نوع شیشهها ایدهی ســاختمانی با پنجرههایی بزرگ را عملی می کند که نور و زیبایی اطراف را به داخل ساختمان می آورد.

■ پوششهای نانوعایق می توانند روی سطح ساختمان پوشش داده شوند ولی عایقهای سنتی اینطور نیستند. خصوصیت ویژه این محصول، مایع بودن آن است که امکان استفاده از آن را بر روی سطوح فلزی و غیرفلزی توسط پیستوله، برس و رولهای نقاشی فراهم می کند و با صرف هزینهی نسبتاً کمی، می توان حتی از آن در ساختمانهای در دست بهرهبرداری نیز استفاده نمود و هیچ گونه تغییر ظاهری نیز در ترکیب ساختمان ایجاد نمی کند. رنگ

نانوعایق، موجب افزایش عمر تأسیسات ساختمان می شود و در یک دوره میانمدت باعث کاهش هزینه های ساختمان از جمله رنگ آمیزی مجدد، هزینه های ناشی از صدمات رطوبت، نم و رشد کپک و قارچ و در نهایت هزینه های مربوط به مصرف انرژی می گردد.

■ پانل های عایق خالاً این امکان را فراهم می آورند که بتسوان با ناز کترین لایه ی عایق ممکن، به بیشترین مقاومت حرارتی دست یافت. انتقال حرارتی ۷۱۳ها ناچیز و تنها در حدود (۳.۳ ۱۳۸۸ ۱۳۰۳ است و استفاده از آنها در ساختمان بازدهی مصرف از رژی را افزایش داده و به دنبال آن از انتشار گاز دی اکسید کربن می کاهد. همچنین این عایقها به دلیل ضخامت کمی که دارند فضای مفید ساختمان را افزایش می دهند و در محل هایی از ساختمان که فضا بسیار محدود بوده

مقایســـه ضخامت پانـــل عایق خلأ و عایقهایسنتی

و باید ضخامت عایق بسیار اندک باشد و نتوان از عایق کاری سنتی استفاده کرد، عایقهای خلأ کاربرد بیشتری پیدا می کنند. آئروژل که نقش پر کنندگی این پانلها را دارد نیز خود رسانایی حرارتی بسیار کمی داشته، نمی سوزد و از ویژگیهای آکوستیکی عالی برخوردار است.

بازارنانوعايقها

تقاضای سرمایه گذاری های عمومی و خصوصی در رابطه با ساختمان سازی با باز دهی بالای انرژی منجر به رشد عظیم بخش عایق در چند سال آینده خواهد شد. مقدار اندازه گیری شده در سال ۲۰۱۵، ۷/۲ میلیارد دلار بوده که این مقدار در سال ۲۰۱۴ به ۱۵/۴ میلیارد دلار رسیده است. تخمین زده می شود که عایق کاری ساختمان ها اخیراً سالانه حدود ۴۲ درصد انرژی مصرفی را ذخیره می نماید. عایق کاری ساختمان میزان انرژی مورد نیاز برای نگهداری محیط زیست پاک را کاهش می دهد. به نوبه خود، کاهش مصرف انرژی موجب کاهش تولید دی اکسید کربن (CO₂) در تولید انرژی خواهد شد. در حقیقت امروزه عایق کاری مقرون به صرفه ترین روش در دسترس برای کاهش تولید دی اکسید کربن می باشد.

بر طبق تخمین تولید کنندگان، مواد عایقی که در آنها از فناوری نانو استفاده شده است تقریباً ۳۰درصد کارایی بهتری نسبت به مواد عایق سنتی دارند. توسعه ی روش های عایق کاری ساختمانها انرژی بیشتری را ذخیره کرده و سبب تولید کمتر دی اکسید کربن می شود. خانواده های اروپایی مسئول یک چهارم دی اکسید کربن تولید شده در آن منطقه هستند که تقریباً ۷۰درصد آن مربوط به گرم کردن اتاق های منازل می باشد. کاهش مصرف انرژی در گرم کردن فضای ساختمان ها بوسیله عایق کاری مدرن در آلمان، هلند، ایتالیا، بریتانیا، اسپانیا و ایر لند موجب کاهش

تولید دی اکسید کربن به میزان ۱۰۰ میلیون تن در سال خواهد شد. عایقهای حرارتی بهبود یافته و مدرن می تواند به هدف ۲۵ درصدی در کاهش تولید دی اکسید کربن در اروپا منجر شود. در جدول زیر مزیتهای اقتصادی استفاده از عایقهای حرارتی مدرن آورده شده است.

کاهش دیاکسیدکربن تولید شده نسبت به عایقهای سنتی	افزایش عایق کاری نسبت به عایقهای سنتی	
7.70	/.٣٠	عایقهای حرارتی مدرن

ا شرکتهای ارائهدهنده محصولات نانوعایق حرارتی ا

شرکتهای داخلی تولید عایقهای حرارتی نانو در جدول زیر آورده شده است.

اطلاعات	محصول	نام شرکت
vaspart.com	آئروژل سیلیس (ایرولیت)	واکنش صنعت پارت (گواهی نانومقیاس)
. ۲ ۱۸۸۳۱۸۴۵۴	رنگ عايق نانو	نیلی فام ری (گواهی نانومقیاس)
www.torangshimi.com	نانو پوششهای عایق حرارتی	طرنگ شیمی
www.nanoaxon.com	رنگ عايق نانو	نانو عايق آكسون
www.sharifnanopigment.com	رنگ عايق نانو	نانورنگدانه شریف
. ۲ ۱۷۷۷۴ - 9۳۵	رنگ عايق نانو	گروه صنعتی نانوفن
www.nanowin.ir	محلول پوشش شیشه (ضدگرما، ضدUV)	آريبان پارس
www.kavehglass.com	شیشههای کم گسیل (low emission)	گروه صنعتی شیشه کاوه
· ۲ ۱۸۲۸۳۵۱۳	آئروژل سیلیکایی و نانو کامپوزیتی- پتوی عایق آئروژلی	شركت نانوعايق دانش

شر کتهای خارجی نیز محصولاتی در زمینهی عایقهای حرارتی نانو تولید کردهاند که در جدول صفحه بعد به برخی موارد اشاره شده است.

محصول	كشور	نام شرکت
رنگ عایق حرارتی	آمريكا	Industrial-Nanotech, Inc
آئروژل	ژاپن	JFCC (Japan Fine Ceramics Center)
آئروژل	سوئد	Airglass AB
آئروژل	آمريكا	Marketech International, Inc.
آئروژل، پانل عايق خلأ	آمريكا	Aspen Aerogels Inc.
آئروژل	آمريكا	Cabot
آئروژل	آمريكا	American Aerogel Corp.
پانل عايق خلا	آلمان	Morgan Advanced Materials
شیشه عایق حرارتی	چين	Guangdong Tuopu Zhongrun Nano Science & Technology Co., Ltd.
پوشش عایق حرارتی	چين	Yantai Jialong Nano Industry Co., Ltd.
رنگ عایق حرارتی	چين	Jiangmen Wonder Chemical Co., Ltd.
آئروژل دانهای و آئروژل بلنکت	چين	Zhejiang Dongri Co., Ltd.
آئروژل بلنکت	چين	Zibo Jiuqiang Refractory Co., Ltd.
پانل عايق خلأ	چين	Suzhou Junyue New Material Technology Co., Ltd.

یینوشتها

- Blanket aerogel
- Vacuum insulation panels

مراجع

- 1 Dr.George Elvin, Nanotechnology for green Building, Green Technology Forum, 2007.
- 2 Tao Gaoa, Linn Ingunn C. Sandberg, and Bjørn Petter Jelle, Nano Insulation Materials: Synthesis and Life Cycle Assessment, Procedia CIRP 15 (2014) 490 495.
- 3 Bjørn Petter Jelleab, Arild Gustavsen, Steinar Grynning, Erlend Wegger, Erland Sveipe and Ruben Baetens, Nanotechnology and Possibilities for the Thermal Building Insulation Materials of Tomorrow, Journal of Building Physics, 2010
- 4 http://edu.nano.ir
- 5 http://www.irima.ir

شناسناما

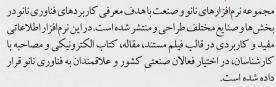
از مجموعه گزارشهای صنعتی فناوری نانو منتشر شده است

- ■تصفیه آب با استفاده از غشاء پلیمری نانوفیلتراسیون
- ■نانوحسگرها جهت آزمایشهای بیوشیمیایی متداول خون (تعیین میزان قند،چربی و...)
- ■نانــوکامپوزیتهای زیسـتتخریبپذیــر بـرای بستهبندیموادغذایی
  - کاربرد فناوری نانو در رنگهای خود تمیزشونده
    - ■کاربرد فناورینانو در رنگهایضدخش
    - ■فناوری نانو در رنگهای آنتیباکتریال

- ■نماهای کامپوزیتی نانویی
- کاربرد پوششهای نانــو در لولههای آب گرم
  - ■ظروف آشپزخانه با پوشش نانویی
  - ■تکمیل ضدآتش و دیرسوزی منسوجات
- تانوذرات لیپیدی، سامانهای جدید برای دارورسانی
  - ■نانومیسلها و نقش آنها در رهایش دارو
- نـانوبلورهای دارویی فرمولاسیون جدید داروهای کممحلول
  - ■نقش فناوری نانو در توسعه پچهای پوستی
    - کاربردهای فناوری نانو در سیمان حفاری
      - ■کاربردهای فناوری نانو در گل حفاری
  - کاربردهای فناوری نانو در صنعت نساجی
- ■بهرهگیری از جاذبهای نانوبر پایه آئروژلها در حذف آلایندههاینفتی و تصفیه پسابهای صنعتی
  - کاربرد فناوری نانو در رنگهای آنتی استاتیک
    - ■داروهای متصل شده به پادتن

مجموعه نرمافزارهای «نانو و صنعت»

تاکنون شـش عنـوان از مجموعـه نرمافزارهای نانو و صنعـت با موضوع کاربردهای فناوری نانو در صنایع «نفت»، «خودرو»، «نساجی»، «ساختوساز»، «بهداشت و سلامت» و «کشاورزی»، ارائه شده است.

مرکز یخش: ۳۹۸۷۱۲۵۹ – www.nanosun.ir

ستاد ویژه توسعه فناورینانو

طراحی و اجرا: توسعه فناوری مهرویژن تلفن: ۲۱-۶۳۱۰۰ نظارت: داود قرایلو نمابر: ۶۳۱۰۶۳۱۰ report@nano.ir

پایگاه اینترنتی: www.nano.ir تهیه کننده: شرکت توسعه نانوفناوری افشار civil@nano.ir صندوق پستی: ۳۴۴–۱۴۵۶۵